

धर्म्यज्ञादिकं अनुत्तमती विसारायती हेतौ शतप्रत्ययः धर्मार्थे धनमेवार्जयस्वेत्युवाचेत्यर्थः ॥ ५ ॥ ६ ॥ श्रुत्या नित्यतिथिदेवतादीनां सुतानि ति भाष्यादीनां चोपलक्षणं धर्मविद्भिर्मन्वादिभिः अनर्थात्तद्विजोवे दाननुत्पाद्यसुतानपि अनिष्ठाविधिबद्धैर्मोक्षमिच्छन्व्रज्ययइति वदद्भिः ॥ ७ ॥ दशसुतासहस्राणि नित्यं बहवति सौमिकः तेन तुल्यः स्मृतो राजाघोरस्तस्य प्रतिग्रह इति मुवाक्या देवराज प्रतिग्रहे दोषं जानन्न विस्तत्र विग्रहमुपन्यस्यति कथित इत्यादिना ॥ ८ ॥ व्यवसामि उद्यमं करोमि ॥ ९ ॥ निरर्थकामपि वाचं वदतां पराजयोपि पापावह इति भावः तथा च स्मृतिः गुरुत्वं कृत्यं दुर्कृत्य विप्रं निर्जित्य वादतः अरण्ये निर्जले दे

तं भार्या प्रत्युवाचा य धर्ममेवानुतन्वती ॥ वै न्यंगत्वा महात्मानमर्थयस्व धनं बद्धु ॥ ५ ॥ स ते दास्यति राजर्षि र्यजमानो र्थो धनं ॥ तत आदाय विप्रं वर्षे प्रतिगृह्य ध नं बद्धु ॥ ६ ॥ श्रुत्या न्सुतान्संविभज्यत तो ब्रजयथेप्सितं ॥ एष वै परमोधर्मो धर्मो विद्विरुदाहृतः ॥ ७ ॥ अत्रिरुवाच कथितो मे महाभागे गौतमे नमहात्म ना ॥ वै न्योधर्मार्थं संयुक्तः सत्यव्रतसमन्वितः ॥ ८ ॥ किं त्वस्ति तत्र द्वेष्टारो विवसंति हि मे द्विजाः ॥ यथा मे गौतमः प्राहृत तो न व्यवसायं हं ॥ ९ ॥ तत्र स्मवाचं कल्या णी धर्मकामार्थं संहितां ॥ मयोक्तमन्यथा ब्रूयुस्ततस्ते वै निरर्थकां ॥ १० ॥ गमिष्यामि महाप्राज्ञे रोचते मे वचस्तव ॥ गाश्च मे दास्यते वै न्यः प्रभूतं चार्थं संचयं ॥ ११ ॥ एवमुक्त्वा जगामाशु दैन्ययज्ञं महातपाः ॥ गत्वा च यज्ञाय तनमत्रिस्तुष्टावतं नृपं ॥ १२ ॥ वाक्यैर्मंगलसंयुक्तैः पूजयानो ब्रवीद्वचः ॥ अत्रिरुवाच रा जन्धन्यस्त्वमीशश्च भुवित्वं प्रथमो नृपः ॥ १३ ॥ सुवंति त्वामुनिगणास्त्वदन्यानास्ति धर्मवित् ॥ तमब्रवीदृषिः क्रुद्धो वचनं वै महातपाः ॥ १४ ॥ गौतम उवाच मैवमत्रे पुनर्ब्रूयान ते प्रज्ञासमाहिता ॥ अत्र नः प्रथमं स्यातामहं द्वौ वै प्रजापतिः ॥ १५ ॥ अथात्रिरपिराजेंद्र गौतमं प्रत्यभाषत ॥ अयमेव विधाता हि यथैवेन्द्रः प्र जापतिः ॥ त्वमेव मुत्थसे मोहान्न प्रज्ञानं तवास्ति ह ॥ १६ ॥ गौतम उवाच जानामि नाहं मुत्था मित्वमेवात्र विमुत्थसे ॥ स्तौषित्वं दर्शनं प्रेप्सूरा जानं जन संसदि ॥ १७ ॥ न वेत्यपरमं धर्मं न चावैषि प्रयोजनं ॥ बालस्त्वमसि मुदश्च वृद्धः केनापि हेतुना ॥ १८ ॥ विवदंतौ तथा तौ तु मुनीनां दर्शनं स्थितौ ॥ ये तस्य यज्ञे संवृ तास्ते ऽपृच्छंत कथं त्विमौ ॥ १९ ॥ प्रवेशः केन दत्तो यमुभयोर्वैन्य संसदि ॥ उच्चैः समभिभाषंतौ केन कार्येण धिष्ठितौ ॥ २० ॥ ततः परमधर्मात्मा काश्यपः सर्वधर्मं वित् ॥ विवादिना वनु प्राप्नोतावुभौ प्रत्यवेदयत् ॥ २१ ॥ अथाब्रवीत्सदस्यांस्तु गौतमो मुनिसत्तमान् ॥ आवयोर्व्याहृतं प्रशंशृणुत द्विजसत्तमाः ॥ २२ ॥ शेषवति ब्रह्मराक्षस इति ॥ १० ॥ एवं जानन्नपि लेहोषास्तत्कुर्णं प्रतिजानीते गमिष्यामीति ॥ ११ ॥ १२ ॥ पूजयान इति तद्भर्तृणां भित्वा तत्सुतिफलस्य युक्तः धन्यो धनार्हः ईश ईशिता नित्यं ता प्रथमः हिर ण्यगर्भ इव अपजः नृपः सनुष्याणां रक्षकः ॥ १३ ॥ १४ ॥ अत्र परलोके नैव बहु मन्या नो गौतम आह वै कथिति ॥ १५ ॥ तत्रेन्द्र इवात्र राजैव महेंद्र इति विनित्यार्थो अत्रिः परपक्षं दूषयति अथेति ॥ १६ ॥ १७ ॥ दर्शनेन दृष्टियथे ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥